

У. ТЕМИРҚУЛ

TURATBAJ

(ПОЕМА)

ҚБРОЇЪЗМАМБАС 1938

15.

ZARFLI TVZÖTYVLƏR

Səhifə № 186

Bəti	Çolu		Bəslənən	Duru	Kəndin qatışı
	yst.	ast.			
5	—	2	Kecək	Kecək	korrektorduğu
7	—	5	Aldanqan	Aldanqan	.
22	2	—	mytes	mytes	.
24	—	6	çəqəldü	çəqəldü	.
33	—	6	qəlqan	qəlqan	.
38	—	7	Dənqis qolqan	Qanqordu satıp	redaktorduğu
.	—	5	Qarqışın	Qarqışın	korrektorduğu
42	—	3	tuqarış	tuqarış	.
45	5	—	Qajta qajta	Qajta qajra	.
47	—	10	qorquuc	qorquuc	.
49	—	1	ələmqo	ələmqo	.
52	9	—	Momokşaj	Monokşaj	.
.	—	8	Kedəjler	Kedəjmin	.
58	—	8	tuş-tuş çaqın	tuş-tuş çaqış	.
64	5	—	Nurmatışın	Nurmatışın	.
.	6	—	Er Turataş	Er Turataş	.
.	—	9	aqış	aqış	.
65	2	—	qonuşu	qonuşu	.
.	—	2	qulun	qulun	.

Frunze
QBRQBYZMAMBA
1988

Y-57

Y. Temirqul
1938.

У-57 4911

276001

Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии наук Киргизской ССР

Сооптуу редактор **Ғыраев М.**
Техническij редактор **Абдуллаев М.**
Сызылына соопту **Касиров I.**
Сооптуу корректор **ИскI С. В.**

Терүүгө 8/VIII-37-ç. бертиди. Басууча 2/II-38-ç. гол қојулду.
Қағаздын форматы 60×92. Бир басма тарақта 34700 тамға.
Бардық 2 басма тарақ. Ғырызгилвилт № Б-41.
Ғырызтамбас № 207. Заказ № 1856. Тиражы 3000+125.
Насы 1 с. 80 т. Мисривазы Т.

Фрунзе, типография № 2, Ташкентская, 103.

AVTORDON

Ardaqtuu oquucular! Menin bul poemam сығармаларымдын icindegi irduysy voluu menen birge, өткөн сағтақь қырыз ватырақтарынн çана кеделерinin ceksiz ezilgendiklerin, vaj-manaptardyn kedejlerdi ezyu formalarын çана metoddorun көрсетет. Revolytsijadan kijin tuulqan, „Turatvaj“ көргөн kyndy көрвөгөн çaštardь el duşmandarын, eski vaj-manaptar doorun çek көryy duxunda tarvijaloоqо çardam берет деп oјlojmun. Bul talassьz.

Birow, oşondoј wolso daqь көркөm adavijattьq çaқьnan volqon кемciliklerin çана бардық majda кемciliklerin sezgen çoldoštordon bolşeviktik сынды kytөmyn. Poemamdьn кемciliklerin qancaьq көр çана tuura көрсөткөн kişi menin мындан арқь өsyşymө çardam qьlat деп vilemin.

Temirgul.
3/VIII 37-ç.

I
Ajlantır urğan soñ qorğan,
Aşır tuşken bolçoldon.
Artıqca sonun bir nece,
Arpaq yñler bordoloğan.

* * *
Tunykelep çartırğan,
Tuura der vaj çaqtırğan.
Aşyq-maşyq altından
Ançıldan tartırğan,
Ar çetine qaalaranñ,
Altından sege çaqtırğan.

* * *
İci, tışñı ırdağan,
Eç çerin qata qylbağan,
Tunuq vulaq qaşqajır,
Aqır tuşur çyqıadan,
Eeler turğan vajdy emes,
Emgekti maqtar ırdağan.

* * *
Bul çajdy eelejt Nurmat vaj,
Qasavñ çanñı çyqatraj.

Ezyude çardy, çalsıñ,
Kezunen çaşñı çyqatraj.

* * *
Kenen icir, kenen çer,
Kynde tyrlıy kılñır,
Necen mñder qojlorı,
Qoro tolo İjrillir.

* * *
Çyqy, tõe, topos-uj,
Teşeler qanca çerdı eeler,
Esepsiz mylkkı mas volur,
Balday öskön erkelep.

* * *
Eşigñde ondoğan,
Qojcu, çalsı, çareker,
Baş menen çer qazır
Daqy oşolor „kynökör“.

* * *
Ooqat ucun Nurmatñı,
Qyzmatñda Turatvaj,
Saaty çoq anñı volçodoğan,
Tik turat keede tyn çatraj.

* * *
Otun, suu anñı mojnunda,
Quralı balta qolunda,
Erteден kecek temtejir,
Baqır kelet qojunda.

Yjlөнөм деп темселеп,
Туманда Туратбай çырды.

* * *

Murunqudan beş ese,
Qызықыр қылы çumuştı.
Bolosoq qандаj volot деп,
Qарар qоjвоjt turmuştu,
Çылаңас, ас тьньм çоq,
Uşul daqь turmuşvu?

III

Necen çыldар Nurmattьn,
Çarakeri Qalmьrat,
Pajda көrvөj bir тьjьn,
Kele çatat aйвьгар.

* * *

Tyşygynde erte kec,
Emine ajtsa „lapaj“—tez
Uruqsatsьz Nurmattan,
Çьқыр qоjвоjt çarьm kez.

* * *

Maьn saар, suu aьp,
Ajaь, qьzь qоşo куң,
(Kөnylyнөп көrgөndyn,
Çьqраqандьr оşo кун?)

* * *

Emgek aqь alarqа,
Icken kyndyk tamaqь,
Qoqus өтсө bir deme,
Kөгyp qоjot çarань.

* * *

Eşiginde iti çоq,
Bolboso çalqьz qazanь,

Erte turup kec çatat,
Eminenin azavъ?

* * *

Mından uc ыы ilgeri.
Uşul ele vajъnan,
Bir put qonoq qarъz alqan,
Ker oqattъn ajъnan.

* * *

Bygun Nurmat saqъtър,
Ber der qъssa volovu!..
Kevеjур ыuz put voluptur,
Uc ыlda bir put qonoqu.

* * *

— „Qantır ыuz put vaj ake?
Ker emes, on put verejin? *
Alqanъm ыы volqon soq,
Taqrъ vervejm devejin *.
— „Uruq volot bir putu,
Bir teşe ыerge qonoqtun,
Asъbъ ыqsa palan put,
Tykynyn alsa oroqcum,
Qalqanъ dale vaasъ,
Saqa oqşoş bir top „nonoqtun“¹.

¹ Sözge çoq çoş kişint kemsintip aytqanda Oştuqtar „nonoq“ deşet.

„Bygun, erter verem“ der,
Mъnsaibq meni sorottun,
Çe ojuна kelevi,
Balaca meni ojnotqun?!

* * *

Bir ыы emes uc ыыла,
Sozqonun çeter, ber erte!
Qaltъvaqrъn bygundon,
Bөлök aqrъm ker sende.
Çinim kelse vardъqrъn,
Ant icemin kecrpeske...

* * *

— Çoqol yjden ыq „aqmaq“,
Taар kelgin qonoqtu.
Ыыçытар vaş oorutur,
Ajtasъn qajda çonoqtu?

* * *

Tomsorup ыqтъ eşikke,
Zulum vaj dekir sөkkөndө,
Qantır voor asъvajt,
Kөzynyn çaşъn төkkөndө.

* * *

Belgilyu, tappajt ыuz puttu,
Kecrese vaj quruttu.
Ajalsъ menen qъzъna,
Alъn ajtър vuuluqtu.

Qandaj amal bo'lmoqcu?
Qajdan taqmaq qonoqtu.
Qatib, qabz b'jlasat,
Konyldy kim soorottu?
Azartuu qurqan qoqculuq,
Qakemdi dalaj ojlottu?...

* * *

Qajtyr kirdi Nurmatqa:
— Ajlanajyn vaj ake,
Qoqtu qajdan tabajyn,
Q'stavac' qan ake?

* * *

— Qar'ymyn kuzde veresin,
— Qar'ymna uc qyl qyryjyn,
— Döletyuzdun qajy'g,
Men daq' ömyr syryjyn.

* * *

— Tilimdi alqyn vatcaqar,
O'noj qerden qutqaram"...
Q'zy'q voj'qo qe'iptir,
Turatvajqa vere sall

* * *

Canas'ndy sen meni,
Quda q'ly'p al'ystan?
Ajaba degen va'ş'ndy,
Ataq körgön ta'nystan.

Quru emes, daq' veremin,
Konylyñe kelbesin.
Erteli, kec qan'ymda,
Menden volot „keregin“...

* * *

— „Qur“ deseq azyr qoor ver,
Bygyn tojdu sojomun.
Kelin q'ly'p q'zy'ndy,
Kelişken quda volomun“?

* * *

„Şylq“ etti mojun qe'itir,
„Qur“ dedi, vaş ijildi,
Taazim q'ly'p „quiduq“ der,
Arqas'zdy'q bilindi.

* * *

Ajla var'v könböskö,
Siqur tursa közyndy.
Qajda varva ar'zdan'p,
Ec kim uqrajt sözyndy.

* * *

Kylaj'ymdy'q vaas',
Bir put qonoq v'ş'ly'p.
„Qan“ alq'ymqa kelgende,
Bervej körcy q'zy'ndy?!
Bervej körcy q'zy'ndy?!
Bervej körcy q'zy'ndy?!

Qatъъпа qъъь verildi,
Arqa qanca...ьladь,
Qajqъь toluр icine,
Өзүп „өзү“ qьjnadь...
Biroq, vajdъь vul išten,
Ee kim kelip тьvadьь.

IV.

Turatsaj qoj qajlarat,
Cetin tajaq qolunda.
Belinde: cot, көtөrmө,
Qajtqanda otun çonunda.

* * *

Arpa talqan umaştap,
Tujyp beret beline,
Bir ajaq çarma iceri,
Erteң menen kecinde.
Kөversip erdi, qanъь çoq,
Eң volboso belinde.

* * *

Canac, coqoj, quur ton,
Qoltuqtan өpkө көгүпүр,
Cubalьp culqoo vaştan
Çьrtььp coqoj səgүlyр,
Barmaqъь cьqqan butunun,
Avijri çerge төgүlyр.

* * *

Kyn çaaqanda şemtyrejt,
Yjy taştьn yңkyry,

Qoş saadýňr, qozu alat,
Týňmýň çoq: kyn-tyny.

* * *

Qalmýrat şorduu at waqat,
Otun çarýr, ot çaqat,
Baj attansa bir çaqqa,
Atýn toqujt, çalbarat.

* * *

Iştejt wajdýn çerine,
Ee w olup terttæn birine,
Tynkysyn çylyq çajtarýr,
Bir kynu çatpajt yjune.

* * *

Kulaýým yj qyzmatta,
Kyl çyqarat, suu alat,
„Qazan, ajaq“ — kør tyjşyk,
Çuur, tazalar çajqarat,
Tynduk tartýr mal wajlar,
Ajaqýnan tik turat.

* * *

Bajwicege çaqýňr,
Qalwajýn dejt çaqýňr,
Kønylsyz wolso bir çumus,
Qan aqat, waş çarýňr,
Asuu tajaq, zaar tlin,
Bajwice turat çaadýňr.

Kulaýýmdeň enesi,
Al daqý kyn Nurmatqa,
Olroq şýňr, çir eşir,
Teşilet warmaq, Nurmatta.

* * *

Qozu, muzoo aqýňr,
Malýn saajt týňm çoq,
Teri aşatýr, teri øndøjt,
Alqan aqý týňm çoq.

* * *

Qajnata, kyşø, ene,qyz.
Togizinen qui w olup,
Eşiginde Nurmatýn,
Aj sanaldý çyl w olup.

* * *

Køwøjdy tyjşyk kyndøn kyn,
Murunqudan on ese,
Quçurun alýr qulaqýn,
Qaqşanat kyndø wajwice,
Qajasa ajtsa waşýna,
Køşø tijdi şyq ete.

* * *

Bajdan çyqaj wolvodu,
Kenep qurşaq tolvodu,
Qancaldý iştør çaqýňr,
Çaqşylyq atda qonwodu.

Библиотечка

Центральная библиотека

БИБЛИОТЕКА

Академия наук Киргизской ССР

2460017

Qatyn aldъ oqoju?
Turatvaj vajqa „milledar“
— „Közündön cъqsъn qъzъtalaq,
Der sөkkөndө kim cъdar?

* * *

Bir turup kesir çanъnan,
Bir turup ketyuny ojlodu.
Birdeme der daqъ vaj,
„Keter çolum torqoju“?
Der savыrçar çaş çyрөk,
Keler-keterdi ojlodu...

V

Turatvajдын көңүлү,
Buzulqanъn Nurmat vaj,
Sezdi көгүр тугунөн,
Maşьqqan qaqşaal cunaq vaj.

* * *

Çaqььp аьp уjунө,
Suradъ qьstar kecinde:
— „Kelevi ketkiң асьq ajt,
Barasъң qajda ketkende?!
Menden çaqşь vaj saqa,
Tavьlvajt çer vetinde“.

* * *

— „Uşul daqъ çetişer,
Çoor veriniz ketemin...
Kuny tyny ьььm çoq,
Pajdasъz işter netemin,
Siz ajtqan vaqtъ-dөöletkө,
Qacan çyгyp çetemin“...

* * *

— „Daqъ bir aj çyгyp ver,
On çьlqь „tuz aqьma“,
Qьz аьp verdim bilbedin,
Arzъvaqan „aqьna?“...

Егерке җаздан өткөн җыл,
Дер сенда бир тутын,
Он веҗ сом бергем волуҗқа,
Сәр оозуңа сен усун.

* * *

„Төлөгүн азыг оҗону,
Көр дөвөҗин отуз сом,
Саҗа бервеҗ җугуртөм,
Волвоҗт веҗе палан сом.
— Егер, азыг тарпасан,
Верестн кыздө елыу сом.

* * *

„Ғаҗҗылыҗ җыл билгенге*,
Деген маҗал „сын“ екен?
Көтөрөдүн „тоҗонду“?
Ғаҗҗылыҗты билвеген!

* * *

Сом емес, тыҗын ким верет,
Оҗол кезде Туратқа?
Ғаҗан кедөҗ җөтсү еҗе,
Тилеген бир туратқа.

* * *

Ғоҗсүлуҗтан җавылыр,
Илне версү тузаҗқа,
Емне раҗда сьҗтаҗсь,
Оҗлонҗон менен узаҗқа.

Көзүнөн җазын көҗ җылыр,
Арҗасьз воҗду җалууҗқа,
Ғантет амал волвоҗо,
Кус менен тартыр алууҗқа.
Ғьҗваҗт җар-җаз өмүрду,
Өзүн сууҗа салууҗқа?!
Ғаҗдан тават отуз сом,
Бир тыҗын җоҗ җанында!

* * *

Ғаҗнатась Ғалмурат,
Алдаҗь аҗтат җалдырар:
— „Ғоҗ, валалыҗ җылась,
Варасьң җаҗда нан суғар?...“

* * *

Ғе җолумда воҗсөсү,
Вере җоҗсом җанымдан...
Ғандаҗ аҗла җылаҗын,
Ғаварың вар алымдан:
Ғаҗаз аҗса җасалаҗт,
Мууздаса, җызы җанымдан.

* * *

— Ғоҗ, кесиргин ваҗ аке?!
Аҗтыртырмын җанылыр,
Сизден кетир ваҗ издер,
Кимге варам таңылыр.

Dedi, qurqur çalındı,
Qara mytes vaxına.
Qolu, vutun vektir,
Qaldı eski çajına.

VI

Kynge kyndər ulaşыр,
Aj aylanыр, çyl çetti.
El çajloodon ыldıлар,
Qara çaan kyz çetti.
Çaşıl cəptər soluqan,
Çerden suluu tys ketti.

* * *

Çer sarqajыр, cəp vəşib.
Aqarыр qıroo cəq tuşıy.
Çalvəraq ucup qazandar,
Gyl yzyldy, kerk uctu.

* * *

bzqaar carqıt voroondər,
Çaadı çamqır şorqolop.
Bujuqtu, qactı eckiler.
Taştan, taşqa qorqolop.

* * *

Suu volqon Turat oturdu,
Bir ynkırgə vıruşыр,
(Çatqan kezi vajlardın,
Çıraqar, ojnop, kylyşыр.

Beker tamaq, velen yj,
Quturqan itter yruşur).

* * *

Közy ilindi uqtadı,
Duyurtty qulaq uqradı.
Qarışqır tijir qojlorqo,
Şaj varaqat uulaştı.
Tumşuqun qanqa qızıldar,
Şardı dalaı ulaqtı.
brajımsız canac vaj,
At menen quır Turattı.
Tevetip kör urur,
Qan şalattı qulaqtı.
Qamcı tijir ajoosuz,
Şaş deneni uulantı.

* * *

Urqandan da acıu til,
Batır ketti şanına.
Şırap alır şerden taş,
Urur qaldı qajrıla.
Oonap tuştı sıqıdı,
Nurmat vaj attın aldına.
Yrkur atı teveler,
Şırac kirdi qarđına

* * *

Qactı, ketti Turatvaj,
Şarşıqan vojdon qulaqtı.

Onıor şatır, qar qursaq,
Qarqar verdi Turattı.

* * *

— „Şuqunduma semirip,
Qajra özümö qas boldı.
Bqşırar közy acıbaşt,
Tojqonuna mas boldı“?

* * *

Qatın, qızı curqurap,
Qoqujlaştı, ıjlaştı.
Baldağ izder carqılar,
Qır beker attı qıjnaştı.

* * *

Qatın vozdor öngüröjt,
Ketti der qoquj ojrondor.
Erke qızdan es ketti,
Ojnor şyrgen cojrondor.

* * *

Şaandı, ıjqu, qarışqır,
„Boşottu“ vajdan Turattı.
Turatvaj valvan bilekten,
Vajdın birin sulattı.

* * *

Kecki şamal bir şaqtan,
Guryidödy, soquldı,
Qıvandıv Turatqa.
Şygyndı „ber,—der—qolundı!“

VII

Turatvaj „Qotur qaman“dan,¹
 Bir özy çalqыз atadan.
 Qajda volso vaqылmaq,
 Emgeк qыsa çalqыз çan.
 Daјnсыз qасьp qutuldu,
 Kөгynyp turqan açaldan.

* * *

Dejt: „uruu çurt çыqылды
 Kesepettyu valaqa“
 Oşol kezde bsman vaj,
 Aqsaqal, „Qotur qaman“ qa.
 „Qun telөp“ volmoq сыqымdar,
 Turatvaj usyn „zalalqa“.

* * *

Kөmө elek çatьp Nurmatъ,
 Kөг aşьnьp ustyndө.
 Boluş, vijler top qылды,
 „Bajьş uulu“ kucyndө.

* * *

— „Bajьşьp“ vajьp өlturyр,
 bsman vaj qajda varasьң?!“

¹ „Qotur qaman“, „Bajьş uulu“ degen uruular var.

Aqsaqalь sen volson,
 Bir uruu „Qotur qaman“ dьp.
 Tөлө, qana er volson,
 Qыlmьşь usyn — „valaңdьp?!“ ...

* * *

— „Kesildi qun mojnuda;
 Çyz çылqь us qыз veresin.
 Bytymgө nusqa voјunca,
 Miң som alьp kelesin“.

* * *

Dedi uquzdu өkymdy,
 Aqunvaj vij laqылdar
 — „Qulduq, vijim, viz dajar.
 Dedi bsman vaj çaqьndar.

* * *

Өlturmөk voldu suraqсыз,
 Qarmalqan çerde Turatъ.
 Biroq, oңoj bularqa,
 Qarmata qojcu Turatъ!..
 Çar saqьrtь, izdetti
 „Sala çyr“ dep qulaqtь.

* * *

Çyz çылqь, us qыз, bir miң som.
 Turatvaj daqь өlymгө,
 Bir vaj usyn dalaj el.
 Çaqьndadь өlyygө.

* * *

Сьjьldatьp, ьjlatьp,
 Ajьlda qatьp, valanь

Çalqыз уј, çalqыз attuudan,
Taladı, qu qa mal aldı.

* * *

Eki miñ som үс çyz mal,
Aşьqь menen çьjnaldь.
Qundu tölөр ajьlqan,
Aşьqьn Ъsman vaj aldı.
Сьгьldar qunqa qarmalьp,
Kedejden eki qьz vardь.
Biri volup үсөөnyn,
Kulaьm şordu da qaldь.
Tarp көвөjүp уjүлүp,
Çoru, quzquп ajlandь,
Çьttanьp çer qan sasьp,
Suq kekirtek majlandь.
Ala too, Alaj çijirkendi,
Kөгөnde çьrtqьc ajbandь.

VIII

Mamьt bir kedej ezilgen,
Çetim volө çetilgen.
Qoşun ajdap Nurmatьn,
Epter kynyn kecirgen.
„Qutulqanь“ kecee ele,
Qamcь menen tepkiden.
Kөp çьl көгөн qorduqu,
Qajdan ketsin esinen?
Qubanьp Nurmat өlgөnde,
Turattь syjgөн vetinen.
Kөrsөtpөj, ajtraj ec kimge,
Kөz көvөs çaqqa ketirgen.
„Өlvөsө adam volot“ dep,
Умыту соң çetimden.
Mamьttьn vul qьlqanь,
Osmon calqa sezilgen.
Tajqanьndaj vajlardьn,
Osmon cal eski keskiden!...

* * *

Ajttь voluş, vijlerge;
— „Turattь Mamьt tavat“ dep,
Çiverdi voluş çigitin,
— „Ajdap kelip savat“ dep.

Keltirdi aɟdar Mamıttı,
Körtör itce qavıstı.
Ölse daqı ırazı,
Aɟta qoıcu Mamıtrı?!

* * *

Qırq sıvıq qırqtı ıraqıdan,
Dalajdı körgen mındaıdan.
Suuqa vajlar savattı,
Sıdavaı qantet qajran ıan!?...
Qan aqtı ıondon aıtradı,
Deıst: „meılici ıan qurman“.

* * *

Demvedem ursa sıvıqtı,
Salır vardıq kucunö,
Balдары ылаıst sırqıgar,
Tışe qalıp ıstıne.

* * *

Qajdan ıetti aıalı,
Eercitip alır valdarı.
„Boıotqun“ der ıaldıgar,
Bozdop ылаıst al daqı.
Kim ıcun, kimdin ıanı asııı?
Uqraıst volıuı, vıı daqı.

* * *

Caıa ölyk qılıp cet ıaqqa,
Suudan sıııröp taıtaıstı.

Adamdan sıvıqan aıbandar,
Qandaj ıumduq vaıtaıstı?...
Uımelekter valdarı,
Ылаısqanqa ıaradı.
Sez aıtuuqa darman ıoq,
Balдарып ıal-ıal qaradı.

* * *

Aıır kesip ertesı,
Bar mıdıryn alıstı.
Bır aı ıattı teıekte,
Kedeıler sırap varıstı.

* * *

Uıunde sımsım unı ıoq,
Balдары qıınaıst „nana“ lar.
Aıııdan aııı qıdıgar,
Aıalı ketet nan sırap.
„Kunıvıız emne volot! der,
Kınde kelet Qalmurat.

IX

Nurmattyn ulu balasъ,
Qalender bir kyn saqъrъ.
Qaimurat kedej şorduunu.
Ajavaj sөkty çarъrъ:
— „Mamaтта qandaj işin var?!“
Der keketip quruttu.
Acuusun çыjdy netine.
Ulam sьlar muruttu.

* * *

Qaimьratta acuilandy,
Sьdavastan çemege.
Qatuulanьr qajrat ajttъ.
bqъ çoq sөkkөн emege:

* * *

—Qoј, Qalender moqotpoj,
Aqьmdь ver keteјin,
Eşiginde on veş çыl,
Çyrdym daqь neteјin?!
* * *

Kyndyr-tyndyr ылым çoq,
Qana vajьr ketkenim?
Butuңdu tartьr, suu qajur,
Bytyn nanqa çetpedim*.

— „Mende ыjьn aqьn çoq,
Ketsen kenen çol ana!
Kijir-icir çыl voju,
Qandaj aqьn var çana?!...
Aзьq verdim qьş ici,
Oşonu qajra ver maqa*.

* * *

Dedi ujalvaj Qalender,
Nьsarsьz vajda net qajda.
Doolaşqan menen tarrajьn,
Mьndaj kezde ec pajda.

* * *

Saqьrъ alьr Aqun vaj,
Azartady kedeјdi...
— „Qьşь menen çan vaqьr*
Çөн da ketkiң kelbeјvi?

* * *

Andan көгө ver qajta,
Qandaj aqь al saqa!...
— Esep qьlqan Qalender!
Qanca veret vul saqa?

* * *

— „Eki çeјrek un bergem,
Şorpomdu icir, et çegen,
Çoor qььr ьqaltьr,
Atьmdьn kycyn da mingen*...“

„Bundaş berib aqş cefrek?
Bosop ketib qutulup,
Kuzge qalsa on cefrek,
Pajdass menen taudrup,
Çigil çimsap berese-
Alıp berib qudurup.

Bylym aqş çetli som,
Çalmurathan molpuna,
„Çerden çuqur tapqan“ dejt—
Çuq anten eger çolunda?”

Buril qışta arızatamş,
Çatışıl çetli sız qışta,
Munun uşur kim kənat,
Çuq amoz, kəndən çan çuqşa?

* Çefrek — bir sentaur çavuşunda.

X

Qajta kirdi aidaşna,
Aqun bajqa çaldıbrap.
— „Əsyv əngyr, çardam qalı“
Dejt arandan aışbrap.

— „Ujundu ber til alsan,
Çataqş çuq qutqaram“,
Dedi zulum „məzə“ şij,
Bernej qantet sız tamam!..

On aqş çal işteş tapqanş,
Uşul çalıqşz mal ebe,
Əmyryndə sız çobu,
Uşlu bolqon çan ebe.

Munuda kəptəş alyştş,
Tikteşkenin qoşcubu?
Kedej ycyn al kezde,
Birəə ekəə bolcubu?

XI

Qalmurat, Mamıt oturup,
Dedi — „erte ele öldyk qo,
It көрөгөн qorduqtı.
Biz „ekөөvuz“ көrdyk — qo?!

* * *

—Kel, çoldoşum qoluң ver!
Bir oquja vaştajıb,
Qamcъ capsa vaş tosıp,
Tamanda mintip çatpajıb?!

* * *

Miң-san kedej vizge oqşoş,
Caqъralъ çardamça.
Emne tamtıq tentidik,
Çan azyq izder ar qajda”.

* * *

Dedi Mamıt çarqъrap,
Maqul boldı Qalmurat.
Çaraqtanъp on kedej,
Közdy çumdu vel vajlar.

Бстан vajдъ vaşъştъ.
Oşol kuny tynunde.
Icerge unı qalqan çoq.
Zъnqъjqan vajдъn yjunde.

* * *

Kunde birден соң vajдъ,
Talar alъp turuştu.
Vajlar qojup dalajъn,
Çanactaj ijler uruştu.

* * *

Qalenderdi qarmaşъp,
Qolu, butun vajlaşъp,
Çala ölyk qъlъp savaştъ.
Өjde, төмөн ajdaşъp.

* * *

Tavalaştъ kedejler,
Qır boldı der vajlardъ,
Kundyз meken qъlъştъ.
Mamыttar een sajlardъ.

* * *

Oquvaqan şorduular,
Qajdan çyгyp bilіşsin,
Tyvy çaman vologun,
Alda qandaј vul іştin?!

Бироқ, далај кыс кerek,
Qarmoо уcун Мaмьтты.
Izдер cьqьp тьгзартar,
Dalaјь oq qep qальqты.

* * *

Qalenderdi suražьp,
Өңcөј vajlar kelišti.
Dedi—Aqun vaj kyşyldөp:
--„Uqtatraј tьctь ketirdi.
Necen kyn qyryp soldattar.
Qarmaј alvaj zerikti.
Çunusaaly sen epter,
Kөrsөtsөңcy „erdikti“?!
Өltyryp vөseң Mамьтты,
Maль, çaпьm „seniki“?!

* * *

Beş çyз som verip aldьnan,
Danqты qolqo aлысты.
Vajlar vaqqan itinin,
Qarqьşьn aлыp aqьтты.

* * *

Mамьт kez, kez çaşьryn,
Yjynө Çunusaalyньн,
Kelip turcu çalqьzdar,
Al-çalyн surar vaғыньн.

Çunusaalyньн aјaly,
Tajeçe volucu Mамьтqa,
Çamandyq qьlat degen oј.
Bolvoj turqan Mамьтта.

* * *

Adatьnca çar-çalqьz,
Keldi Mамьт kyugymdө.
Aјalyн kyтyp, tamaq çep.
Oturdu duşman yjyndө.

* * *

Çunusaaly valta aлыp,
Artьnan kelip Mамьттын.
Çарть vaştan mee cьqьты.
Өmyry vьтты qarьртьн

* * *

Atqa өдөгyp aлыp vardь.
Qamьştuu көldyn vojuna,
Denesin көlgө taştady.
Taş vajlar teşip mojnuna.

* * *

Çamьльp tonun zulum tьn,
Qaraңqьlyq çartady.
Balьyldar көkte көp çьldьz,
Aјady amal tappady.
Suu çouldar yn verip.
Cөp, daraq vaşьn çajqady.

Qanduu dendi şimirip,
Kəl tereñ dyləj cəjqaldı
Çunusaalı vajtardın,
Tapşırmasın atqardı.
Başın kesip Mamıttın,
Başbıqda salıp alıp vardı.
Qar qursaqtar quvanıp,
Tın içi çatpaj attandı.
Mamıttın ölgen belgisin.
Pristavqa alıp vardı.
„Qoş, Mamıt“ dep duşmanqa.
Tapanca çana at qaldı.
Sırduu tündə çel çortup,
Kənylgə çomoq çattadı.
Mamıt ölyp, əngəsy;
Çoq boldu, ketti, tarqadı?...

XII

Qasıp çyğyp Turatvaj,
Sıqradı çajqan tuzaqtan.
Ojlonqonu Kulaşım,
Qavar kelbejt uzaqtan.
Qajda varsa oşol kyn,
Qutulqan menen Nurmattan,
Alda, qurqan şorduu aj,
Baqtısyn kimge uurdıqtan?!

* * *

Erkindik, tēndik yjynup,
Qaalqası çavıqan.
Tegizsizdik qarqanı,
Vardıq çerge salınqan.
Birinen sıqsa voşonup,
Birine tuşet çañdan.
It tiken əsmək sırbıqtar,
Qırqasa tıp tamırdan...

* * *

Malaj çyğdy bir vajqa,
Qasıp kelip Qoçantqa.
Çyğdy ölbəj „kyn kəyup“
Çəp qırqıp salıp on atqa.

Kez-kezi menen bazarqa,
Kötörüp sьqat satqanь,
Өryk, nan, çyzyum, şavdalu,
Bajдыqь biгоqь tarqanь.

* * *

Satьp volup kecinde,
Qajtat kelgen çajьna.
Esepter volqon tьjьnьp,
Өtkörüp veret vajьna.

* * *

Suu alьp kelip uzatat,
Darvazanьp tьşьnan.
Ickeri, kiryy tьjьlqan,
Ijmenip qatьp, qьzьnan.

* * *

Kөр çemelejt qoçojun,
Başьp tьrmajt Turatvaj.
— „Alda zulum qudaj” — dejt,
Alsaң volo quuratraj?!“.

* * *

Baldarь aşьp kьjьyгyn,
Cьqarьp veret tьşqarь,
Erteden, kecke uvaga,
Çumuş menen tьşqarь.

* * *

Attьp aldьp tazalajt,
Erteң menen aqьlda¹

¹ Aqьl — ozäekce atqama degen söz.

Kec kirse olроq көtörүp,
Çatqanь barat aqьlqa.

* * *

Kөргөн kьny qurusun,
Çaşь keldi otuzqa.
Qaj bir vajlar veş — altь,
Balaluu volcu otuzda.

XIII

Anar alıp Turatvaj
Bardь aralar bazarda.
Çorovekke çoluqtu,
Tilenip çyrgөн bazarda.

Оқиҗасын Ҷаң қолдун,
Ајты вағын қалтырвај,
Мамыт өлүр, Қалмурат,
Ketkenin қасыр вата алвај.

—„Өзүм да tentip қастым“—дејт
Мамыттар менен бирге элем“
Көзүнөн ҶаҶь монсоқтојт,
Kim усун kim, kim менен???

Ыладь Turat çoloqtop,
Qojcu, kim anь soorotot?
„Qajrat qyl, Tyke, qantesin!“
Dejt—Çorovek voloqtop.

Ekөө тең, biri emes,
Birin biri „qoj“ dešet.

Торугақ усур, сан ыздыр,
Cердyy көнүл Ҷел eset.

Ардырар аққан қаҶа суу,
Ҷаңқол көзге elestejt:
Qajta qajta көрбөстөј,
Arasь alьs көз Ҷетрејт.

Etegi менен кирдеgen,
Көз ҶаҶтарын аарсыҶты.
Uqpaqan дүйеј базарда.
Muң менен зар ајтыҶты.
Çyрөкty Ҷеген муң менен,
Bir kezde turup qajтыҶты.

XIV

Çaavaј çatqыr, çөр сьqрај.
 Qurqarqьыbç çыı voldu.
 Baldar ылар, сьныq nan,
 Altın menen teң voldu.

* * *

Сьыс qazыр qajnatыр,
 Ісір çatqan көр voldu.
 Ölym kutyр sarqajыр,
 Şişir çatqan көр voldu.

* * *

Kynde suu, kynde ökyryk.
 Kişiler top-top көр qazat.
 Andan bөлök іştа çoq.
 Ölyk көmөt, „qur“ vasat.

* * *

Eşen-moldo, manar, vaj,
 Basmacь voldu çol qurar.
 Kynde yc uvaq talanыр,
 El da voldu muqurar.

* * *

Aravanda Qalmurat,
 Ooqatь çoq aça dep.

Uçur сьqть Turatvaj,
 Basmacьdan „saqta“ dep.

* * *

Eki çыı іştөp tarqanь,
 Eki put un көtөrgөн.
 Özy ooru arañ çan,
 Çьqыlat ыqşыр çötөldөн.

* * *

Barcu çeri beş kyndyk,
 Kyndyz çatat bekinip,
 Tynkysyn çyryр çol tartat,
 Çojulup taman teşilip.

* * *

Kөzy alañdajт, artыqat,
 Çoldun ysty şыр etse.
 Negedir vasat qorunuc,
 Kelcydөj çetir ыыq etse.

* * *

Beşinci kyn kyugymdө,
 Aravandьn saјьnda,
 Çoluqtu çoon top basmacь.
 Qalqanda çaqьn aјьıqа.

* * *

Qactь saјdь panalar,
 Taştan taştь aralar,
 Qoјqon çoq aça qarmadь,
 Tiktegen itter saqalar.

Çinusaalı qan icer,
Вастасын соңи екен,
Мамат көр, Зикір, Осмон сал...
Таанықандар он екен.

* * *

Дору, соолуқ, сарапын,
Сесір кетті талаһыр,
„Өтыгу җаман екен“ дер,
Көгушту бирден қараһыр.

* * *

Ошонқодон Осмон сал,
Қайта-қайта қарады,
Таанықаныр мыңқ етті:
— Бул „важады“ валавы?

* * *

— „Амань ваатыр Туратбай!
Çetkiret екен seni da?!
Ер болсоң қасыр, қолумдан—
Қутулур көр емі да.

* * *

Зикір қанқор табалар,
Күлды бир топ Туратқа,
Çолооқуну çолдо алыр,
Çetkensidi muratқа.

* * *

Unun алы тартыһыр,
Çалынтыр уруп çатыһыр.

Qalenderge көрсөтүр,
Өлтирмөк болду, атыһыр.

* * *

„Qalmurat қайда, айтқан“ дер,
Qы сылыр салыр сапына,
Buraһы-urdu, айтпады,
Bраһым қайда çапына,
Qalmurat қалыр, өзу өлсе,
Bразь қаһық қапына.

* * *

Çajdaq atқа mindirip,
Алыр келди бир сајқа,
— „Eger kelse Qalender,
Ulөm qo dejt bul çajdaq?“.

XV

Keigenden son kesikrej,
Qaranqay tıstı tın kirip,
Tuman basqan qalıbdar,
Qoşqondoş qavar bildirip.

* * *

Qarool volqon bir çigit,
Keldi çaqın çapına,
"Qorqroqun—dejt—sen menden,
Çiberem tiru ajlıca"!
Bmanь ьььq çarqıldar,
Kerunur ketti közünə.
Qutulcudaj açaldan,
İşenic verdi özüne.

* * *

—,Вақтыма туура туş keigen,
Qandaj çansın,—sadaqa?!
Çat qylaşın көпүлгө,
Kimdigin ajтсь, sen maqa" ?!

* * *

—,Тақтан тыşыр аq paşa",
Тамьрь тыптен суурулқан.
Kedejcil, adil өкмөт,
Orduna çapь qurulqan.

Bolşevik çarqan qalyстан,
Bajlardın vaşь kesilgen.
Qul—кун—çalsь saqa oqşoş,
Tuşoodon butu cecilgen.

* * *

Farqanadan vasmacь,
Çoqolot tez arada.
Turuştuq bergy qubat çoq.
Bolşevikke alarda.

* * *

Men özüm da bolşevik,
Kyreştə bilek tyrəmyн,
Qandaj kyc var bularda,
Bilgeni kelip çyremyn.

* * *

Bilir volur çamьльp,
Bygyn turam çajtqanь,
Orundaldь men çaqтан,
Partijanь ajтqanь.

* * *

Oşon ycyn suranьp,
Qarool voldum atajь,
Çaqşь voldu degele,
Ekөөvuz bir çacalbь.
Çe ölyp çe qutulvaj,
Tutqunda vaatьr çataвь?".

Çaqşylyqtuu çañ söz,
Birinci uqtu Turatbaş,
„Kedejci, adil“ degen söz,
Baldaş tattuu, çuurattaş

* * *

— „Qajda bolot eliniz?
Qantip siz mında keldiniz?“
— Atam tirilip keldiñi,
— Atıñız kim, dediniz?!

* * *

— Атым Ergeş Мәмөкбај,
Elimdin emne keregi,
Bolşeviktin birimin,
Kөntөryştyn tiregi.

* * *

Bolşevikter atajın,
Meni mında çiberген,
— „Ezilip çyrgөн—kedejler
Умытым соң silerden?..

* * *

Araңarqa alqyла,
Qасыр keldim“ dep kelgen,
Мыльдым менен kelgen son,
„Сын“ dep vular işengen“.

* * *

Dedi Ergeş çarqьrap,
Өзөн suu yny çarqьrap.

Bularдын çөнөр kezinde,
Çel çyrды çumşaq salqьndap.

* * *

Тырајыр варь uqtartьr,
Тын төşөгyn салыңыр,
Kөзгө sajsa көrgysyz,
Qараңқылық çамыңыр.

* * *

Cecildi qol-but şapa-şur,
Çolqo тыsty ekөөлөр,
Baş Ijšti çygyнды,
Çelpilder çazqь ыраң сөр.

* * *

Kөvy көзyn uşalap,
Өjde, төмөн çarqьlap,
Izdeşti, çoq, tappadь,
Qalyştь мыльq atqьlap.

XVI

Kerüsty kelip Turatvaj,
 Qalmurat menen esen-soo,
 Biroq turmuş eñ çaman,
 Bolqonu menen deni soo.
 Vasmacь talap, el aqqa,
 Ureju suuq kerme too...

* * *

Birөө qara, birөө şat.
 Ar kimde sanaa vaşqavь...
 Muң icinde Qalmurat,
 Ajyldan söz vaştađь:

* * *

— „Nurmatvajдың valdarь,
 Boldu vizdi qyrtarь.
 Kyłajьmđь daqь alьp,
 Satьp çeşken ылатьp.

* * *

Şaңqoldo var vasmacь,
 Adam dep ajar ыjыqь çoq.
 Kyndө tars-turs ызь-суu.
 Eñ volwoso ıjqu çoq.

Vajaqьdaј mal qajda.
 Eı sacььp tygөndy.
 At menen qoşo vasmacь,
 Ala ketken çygөndy.
 Zaarьп ucac kөrgөndө,
 Qavaqьп salьp çyrgөndy.
 Kөrө albajьп ec qacan,
 Qıvanьp çajnar kylgөndy.

* * *

Qalender da vasmacь,
 Quturup көzy qьzarqan.
 Birdeme deseñ көrsөtөt,
 Qanduu qььc uzarqan.

* * *

Bir valasь Nurmatьп,
 Tөraqasь voluştun,
 „Eki çaq“ teң qolunda,
 Calqьqan kezi doңuzdun.

* * *

Kөrynsek vizdi çoq qьlmaq.
 Araң çyret tavьşraj,
 Şaңqoldo varuu eñ qьjьп,
 Kөrgөп kyn uşul Turatvaj?!“

* * *

Dedi aarçьđь көz çaşьп,
 Qьjьndьq vaşqa kelbesin,
 Izder tapcu amal çoq,
 Qьđьrçan menen çer ıetin.

Kyrəssyz çyğal volcuvu,
Bilseçti veker verəvesin.
Qajnenesi dağy ɛjlajt,
Booru asyjt kəz kərvəsyn.

* * *

— „Artıq emes ɛlgəndən,
Azıqy bizdin kunyuvuz,
bjaqan menen rajda çoq.
Ec çerge çetpejt unyuvuz.

* * *

Andan kərə çup deniz,
Bel vajlar Oşqo varaly,
Bolşevikke qoşulur.
Bizdağy malytq alaly.

* * *

Qutqarqan meni ɛlymdən,
Bir çaş çigit—musulman.
Çalqan eken deşkeni
— „Bolşevik kişi vuzulqan“
Kedejçil, adil çan eken,
Biləjsizni uşundan.

* * *

Al kişi maqa kər ajttı,
Kelginin dəp çardamqa.
Qybyqtandım azıraq,
Əzüm çalqyız varqamqa.

Bolşevik çense varđıqın,
Zamana çyğal vizdiki.
Kedejler eeler çer, suunu,
Çaqşylyq urmat sizdiki.

* * *

Degende Turat kylyndər,
Qıvanıyr ketti Qalmurat.
Malıncudaj vaqıta,
Eki bet mılca alıbrat.
Alıyr ucıyr çyrekty,
Aldaqandaj çandırat.
Kerme too kungə saqılyr.
Kərgəndyn mooqun qandırat.
Qırıja sırdı çaşybr,
Tıvəlyk qantıyr qaldırat.
Qajrat kirip çyjalıdy,
Oturqandar salıbrat.
Barvacudaj mından son,
Baş ijr vajqa çaldıbrat.

* * *

— „Bygyn Oşqo varavıyz,
Barbastan qantıyr qalavıyz?
Beş atar verse asylyr,
Albastan qantıyr qalavıyz.
Duşmanqa qarşy vulykty,
Salbastan qantıyr qalavıyz.
Degen ele Qalmurat,
Çazbastan qantıyr qalavıyz,
Çındıqtın sıqıyr dımyryn,
Qazbastan qantıyr qalavıyz.

XVII

Kyn salqyndar kyzgə tartqan,
 Çyrgən şamal vel çatqan.
 Çan-çаныбар uqlağan kez.
 Tyn çаныбар el çatqan.
 Tasyr-tusur at düvürty.
 Bul qajsylar tyn qatqan?
 Qajnar qajda varsyçvy der,
 Birəə kelir yn qatqan.
 Qandaj vende uşul tynde,
 Qamyraşaj tim çatqan.
 — Qalmurat, qaqylaşyn?
 Dedi kempir bul çatqan.

Qalmurat, Turat, Erges kelgen,
 Qylyç, malyç asyldağan.
 Biroq tuşpəjt attarynan,
 Bular nege şaşyldağan?
 — Qajnar veri, Samatçı ver,
 Çyrtar-çyrtar alajyn,
 Qubat vajlar qajrat menen,
 Tyndep alça varajyn,
 Qarmar alyr Qalenderdi,
 Qartaş için çarajyn.
 Elyu çylyç körgən qorduç,
 Bygyn ocym alajyn.

Mojdun begin ojrondotup,
 Kərsətəjyn kucymdy,
 Atqaruuqa mildettyumyn,
 Bolşevikçil bytymdy”.

Atakelep Samat keldi,
 At çalyña asylydy.
 Qarqan vavaş, çyttaş-çyttaş,
 Qanlyr mooqu vasylydy.

Tuura çatqan birdeninen,
 Çyzdəp malyç voşoldu.
 At qojuştu vular daqç,
 Uruş degen oşolbu?!

Too çanyrdy, qulaq tundu,
 Uraa-uraa! qyçqyrdyç,
 Uu-cuu vasty tuş-tuş çatqan,
 Çar taraptan qyçqyrdyç.

Kəsəp ötyr qojuu tyndu,
 Oq tynlymsyç çarqyrdyç,
 Tya-tuta pulemotu,
 Ajdar çatat arqyrdyç.

Çer solquldaş çydaş alyşaj,
 Aştyñ-ystyn volqondoş,

Kee bir çaldız ucup çatat.
Duşman guly solqondof,
Curu-guy tuşur itter yret.
Тьдзаданда çol qojvoj.

* * *

Bir çyl volqon ketkenine,
Qalmurat, Turat, Brysta.
Brıs emej emne eken,
Ar kyn tarçyl urušta.
Partizandar qatarında,
Çarap çyret çumuşqa.

XVIII

Үс çyl voldu quruqan,
Basmacьнн tuqumu,
Bolşevik tikken qьзы tuu.
Çelpildejt qaptar çer. suunu.

* * *

Qьjraqandar tyzölyp,
Orduna kelip bir virdep.
Dyrkyrөp carva kyn sanap,
Өsyp varat al gyldep.
Өrtten qalqan çaş qajьn,
Kөгerdy çazda bul byrdөp.

* * *

Өkmөттyn vьjruqu:
„Bөlet“ dejt tendep çer. suunu.
Çalqajqan canac vajlardь,
Sojlotot dep uquldu.

* * *

Aqunvaj, bsmан, Bolottor,
Kedejlerge çalyndь.
Qoj sojup kynde saqььp,
„Tartamьn — dejt — varьmdь?“

„Beş tytyngə qattatam,
Bəlyp-bəlyp çerimdi.
Малым çatқа кетпесин,
Сын degile кевимди!“.

* * *

„Əzdy çatqa qybaqan,
Тууqансылыq mildeti,
Bir atadan varьvьz,
Atqaruu kerek mildetti.“

* * *

Komessija keliptir,
Kelsin dep qavar veriptir,
Çənədy dejt Turatvaj,
Ajlьdьn varь kəryptyr.

* * *

Bul qui şьjraq oңdurvajt,
Varьnar qarşь volqula,
Iş vaşьna Burqandь,
Əzyvuzdən qojqula.

* * *

Duu-duu vata qylyştь,
„Qup“ dep quran qarmaşьp,
Para verip dalajqa,
„Mendik vol“ dejt çarmaşьp.
Çaat qurap kedejden,
Alqьsь var aldaşьp.

—Siz kecegi şorduudan,
Emneni kərbəgen,
Siz partizan-qaarman,
Qan majdanda əlbəgen.
Siz vьgyn da aq çyrek.
Başqaqa kənyl vəlbəgen.

* * *

Saqьrdьq ele sizdi viz,
Çer vəlyugə çardamqa,
Daqь qoşo sьqьrdьz
Daqь çapь majdanqa.
Dedi kelgen əkmət,
Qup devej Turat qojmoqru.
Qubandь da ojlondu,
Vaj, manartь çojmoqtu.

* * *

Çer vəlcy komessijaqa,
Muscə voldu Turatvaj,
Cecinip salьp iştedi,
Tənkəryş ycyn tim çatraj.

* * *

Çaşьroqan çerler tavьldь,
Tartьlp vajdan alьndь.
Birdeme dese çoop ajttь:
“Çer emes, alam malьndь“.

* * *

Qural şajman, əgyz, at,
Kedejlerge verildi.

Ezilgender birden cəqəp,
"Aldım" dejt—mənə keğımdi".

* * *

Qalenderdi qarmpar alıp,
Duşman tuusun qulatqan,
Nurmattın qarđın çarıp,
Er Turavaj sulatqan.
Emi daqı vaxlardı ajtıp,
Adil sottın suratqan.

* * *

Boşotup da verışti,
Bir nece sonun çajlardı,
Qandaj qıldı əkmət,
Çer vaspaqan vaxlardı.
Ardıqar tunuq qaşqa suu,
Çağırtı alıp sajlardı.

* * *

Aqınvax, bəsmən, Bolottor,
Ajdaldı tyrmə kesilip,
Tavalap Turat "qoş" dedi,
Keterinde kezigip,
Eşiginde çurdy ele,
Ecen çıldar ezilip.

* * *

Bardıq Şaqqol birigip,
Tutaş kolxoz vaxtu.

Eski çurttu tazalap,
Çağ çurtqa qonuşu.
"Stalin" dep kolxozuna,
Urmattap at qojuştu.

Başcısız vızdın Turatvax
Daqı ele çyret tıvbastan.
Biroq, çumuş özy ucun,
Qantıp tursun qıvbastan.

Baxlardan alqan çerlerge,
Muz qajraq vıudaj ajdaldı,
Bağ tigişip quru qojuş,
Gyldetışty sajlardı.

Avam çarqan ketmenden,
Silkinip çer tarandı,
Çeçem vaqqan qurttan çıvek,
Çer çyzınə tarandı.

Çel uluqan ac talaaqa,
Aq pasolko quruldu.
Emgekke dep erte, kec,
Erte, kec çağ uruldu.
Qaqır sajdə vaq gyldər,
Taşdı tağın bulbulu.

Turatvax uşul kolxozdo,
Tuuqandıq salam cən dosqo.
Tykə qolun çetkeni,
Tyvəlyk qor vobvosqol..

Epilög

Ылыт варсам, Туратвајым,
Келиşкен бир пачалник,
Оң çамвашта пагань вар,
Кумуш қылыс асемдик.

* * *

Көңүл өскөн көтөрүлгөн,
Çаş балдај мүнөзү,
Қайра ваşтан төрөлгөнсүйт,
Ер мүнөзү нүл өзү.

* * *

Мени көгүр çараңдады,
— „Қасан келдиң Теміш— деп,
Frunzege варь келдим,
Тава алвадым seni izдер.

* * *

Көрсө мында турвајсыңды,
Қасан келдиң бул çерге?
Senden kijin dalaj kişi,
Келір кетти бул елге.

* * *

Варьпап да ардапвадым,
Билвөгенди сурадым.

Оşonetip аз сезимге,
Дақь сезим қурадым.

* * *

бразьтып Stalinge,
Кім вольдум мен,кім елем?
Деген kezde ај çагықь,
Çол варатыр бирге елем.

17/IX—37-ç.

Frunze çaary.

3553
2252

ГИБ. ПОТСК

Туратбай

ТУРАТБАЙ

ПОЭМА

НА КИРГИЗСКОМ ЯЗЫКЕ

Фрунзе

КИРГИЗГОСИЗДАТ

1938